

ST. — NO. 1608. Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., 6. JULIJA (July 6), 1938.

Published Weekly at 2301 S. Lawndale Ave. — LETO — VOL. XXXIII.

V ANGLIJI SE KUHA NOVA USTAVNA KRIZA

ANGLEŠKI POSLANEC POZVAN PRED VOJAŠKO SODIŠČE

Chamberlainova vlada obdolžena, dá je
hotela dati nagobčnik parlamentu

NAKANO PREPREČIL PRIZADETI POSLANEC, KO
JE ZADEVA SPRAVIL PRED PARLAMENT

Pretekli teden se je v Londonu začela afera, ki je postavila vlado konzervativcev Chamberlaina v sumljivo luč in ki mu utegne napraviti vroča tla, ako se mu je ne posreči zamečati. Duncan Sandys, poslanec Chamberlainove lastne konzervativne stranke, je namreč naslovil na vojnega ministra Hore-Belisha pismo, v katerem mu je dal vedeti, da namerava staviti nanj vprašanje v parlamentu, tičče se angleške zračne obrambe. Iz pisma je bilo razvidno, da je prišel Sandys v posest stroga zupnij tajnih obrambnih informacij, ki bi smeles biti znane samo šestim članom vlade in generalnega štaba. Stvar je bila zelo neprijetna in Hore-Belisha je brž sporočil zadevo ministrukemu predsedniku Chamberlainu, ki je očividno misil, da je treba nekaj ukeniti, da se prepreči blamaža.

"Udarac za demokracijo!"

Chamberlainov predlog je bil sprejet po hudi debati, tekom katere se je oglastil tudi Clement R. Attlee, vodja delavske opozicije, ki je naglasil: "Za demokracijo ni hujšega udarca, kakor če se dovoli vladu, da zavira člane parlamenta pri izvrševanju dolžnosti, ki jih imajo do ljudstva. Potrebna je vsa opreznost, da obvarujejo našo deželo pred pogubnimi doktrinami totalitarnih držav, kjer je bila svoboda uničena. Zakon o uradnih tajnostih je bil sprejet v svrhu pobiranja špijonage. Če bi se bil Sandys odzval pozivu, bi ga tudi uetnila doleteti kazen na podlagi tega zakona. Toda mož je svojo zadevo rajši spravil pred parlament.

Vihar v zbornici:

Sandysovo odkritje je povzročilo veliko razburjenje v poslanski zbornici in brž so padli očitki iz vrst opozicije, da skuša vlada natakniti nagobčnik parlamentu, da ne bi mogel kritizirati vlade in njenih nezmožnosti. Začelo je kazati,

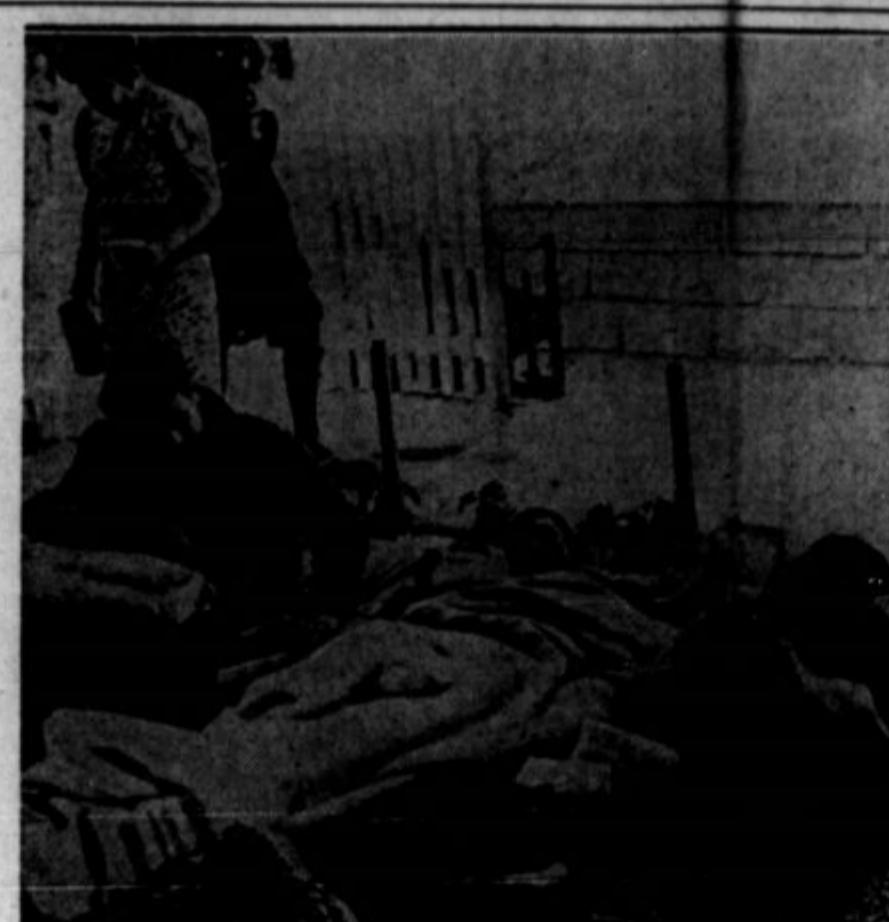
"Smrt špijonom"

To geso postaja v Evropi čedalje bolj popularno, kajti evropski kontinent mrgoli špijonov "prijateljskih sosedov", ki drug drugemu kradejo najrazličnejše obrambne, ofenzivne in druge vojaške tajne. Nemčija, Italija, Poljska in Sovjetska Rusija so to geso že prepisale v svoje zakonike in mnogo vohunov v teh deželah je bilo že eksekutiranih.

Zdaj se je pridružila tem deželam tudi Francija in določila smrtno kazen za špijonaže v mirnem času. Francija upa, da bo s to drastično akcijo omagila špijonsko nadlogo, ki ji je začela iti na živce: lani so samo v okolici Strasbourg (blizu nemške meje) obsodili v zapor nad 150 oseb, katerim je bila dokazana špijonaža.

Povečane vohunske aktivnosti po Evropi so posledica silne napetosti in negotovosti: nobena vlada ne ve, kdaj bo počilo, zato se vsem mudi priti v posest vojaških tajn drugih držav — "za vsak slučaj" ...

"IZGUBLJENA DIVIZIJA" NA VARNEM

Na sliki so ranjeni vojaki slavne španske "izgubljene divizije", ki se je dolge tedne junajko zoperstavljala fašističnim silam v Pirenejskem gorovju, nazadnje se je pa umaknila pred premčjo preko prelaza Maladeta v Francijo. Gornja slika je bila vzeta v francoski obmejni vasiči Fabian, kjer so se francoski strežnici pobrigali za ranjene junake. Večina vojakov te divizije se je že vrnila na fronto.

Z DELAVSKE FRONTI

Organizator CIO prijet na Kubi

Havana, Kuba. — Minuli teden je bil tu zadržan Edward Gordon iz New Yorka, uslužbenec na ameriškem parniku Oriente, češ, da je skušal razširjati nelegalno propagando proti nekaterim kubanskim industrijam. Havanska policija pravi, da je našla pri njem dokumente, ki pričajo, da je prišel v Havano kot odposlanec CIO, da pomaga kubanskim industrijam, ki slabo postopajo s svojimi delavci. Kubanski diktator Batista, ki se vzdržuje s pomočjo Wall Streeta, smatra takе aktivnosti za zločin.

Organizatorji CIO izgnani

New Orleans, La. — Odbor za industrijsko organiziranje (CIO) se je pritožil pri zveznem sodišču in odboru za delavske odnose, ker je tukajšnja policija izgnala iz mesta tri organizatorje CIO, ki so bili aktivni v stavki proti desetim prevozniškim firmam.

Mornarji prijeti, ker so zastavkali

Philadelphia, Pa. — Zvezne oblasti so prijeli 25 mornarjev s parnika Sagebrush ter jih pridržale v preiskavi, češ, da so se "uprli", ko so šli na stavko. Unija pomorščakov (pričudrena CIO) je protestirala, da tako obtožba ne more držati, ker so mornarji zastavkali v pristanišču in se niso polastili ladje. Upora bi se jih lahko obdolžilo le, če bi se na visokem

morju uprli ladijskim častnikom ali prevzeli ladjo v svoje roke.

Ustavili vlak

Chicago. — Stavkujoči delavci v livarni Chicago Hardware Foundry Co. v North Chicago so minuli teden preprečili dostavitev praznih tovornih vagonov s tem, da so se vlegli na tračnice. Stavkarji pravijo, da je bil namen kompanije odpeljati drugam stroje in orodje, da tako zlomi stavko, ki traja že od 6. junija.

Browder priznava

New York. — Earl Browder, glavni tajnik ameriške komunistične stranke, je pred McNameejevim legislativnim odsekom priznal, da je njegova stranka neločljivo povezana s komunistično internacionalo in nauki Marks, Engelsa, Lenina in Stalina.

Zakon vržen v koš

Philadelphia. — Pennsylvanijavno vrhovno sodišče je odločilo, dā je državni zakon o 44-urnem delovniku neustaven. Po tem zakonu ne bi smel noben industrijski delavec v Pennsylvaniji delati več kot 44 ur na teden, razen v izjemnih slučajih, z dovolitvijo državnega delavskega tajnika.

Konferanca preložena

Chicago. — Predstavniki bratovštine železničarjev in železniških družb so sklenili preložiti na 18. julija konfe-

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Španska vlada zahteva preiskavo

Španski rebeli so pretekli teden obnovili zračne napade na neutrjena španska mesta, ne ozirajoč se na ogroženje svetne javnosti, ki so jo izvzvali s pobijanjem civilistov v Barceloni in drugod. To pot je bilo cilj fašističnega barbarizma mestec Badalona, ki se nahaja pet milij od Barcelone. Napad, ki ga je izvršilo deset Francovih (nemških in italijanskih) bombnih letal, je trajal samo pet minut, toda v tem kratkem času je padlo toliko bomb, da je postal prej živahn delavsko mestece ena sama ožgana in okrvavlja razvalina. Reševalni oddelki so po napadu našli v razvalinah delavskih hišic 45 trupel moških, žensk in otrok, ki so postali žrtve fašistične bestialnosti. Nad sto oseb pa je bilo ranjenih in so jih odpeljali v bolnišnice v Barceloni.

Prejšnji dan so pa rebelni letalci napadli katalonsko mesto Blanes, kjer je bilo ubitih devet, ranjenih pa 39 ljudi.

Spricu teh novih napadov na neutrjena mesta, se je španska vlada obrnila na Anglijo, zahtevajoč neutralno preiskavo napada na Blanes, kakor dolgoč angleški načrt za humaniziranje španske civilne vojne. Vladni protest poudarja, da v napadenem mestcu ni bilo nobenih vojaških objektov in da ni imelo nobene obrambe. Koliko bo njen protest zaledel, je seveda problematično, če se pomisli, koliko so zalegli vsi dosedanji protesti.

Hitler noč v "zoo"

Toronto, Kanada. — Mestni odbornik William Croft je pred nekaj dnevi izjavil, da je torontski živalski vrt (zoo) tako nesnažen, da bi si on ne upal zapreti vanj nobene druge žive stvari razen Adolfa Hitlerja. To je berlinsko vlado tako poščetgalno, da je takoj naročila svojim diplomatskim zastopnikom v Kanadi, da zahteva od torontskega župana preklic te zadljivice. Zupan Day je dejal, da bo zadevo premisli.

Svicaška neutralnost

Nemčija in Italija, t. j. Hitler in Mussolini, sta te dni zagotovila švicaško vlado, da bosta vedno spoštovala švicaško neutralnost. Švicarji jim lahko verjamejo — dokler bodo imeli dovolj topov na svojih skalnatih mejah ...

Sedem obglavljenih

Hitlerjeva vlada je dala do konca zadnjega tedna obglavljenih sedem oseb, ki so bile obtožene špijonaže v korist tujih držav.

Wall Street za intervencijo v Mehiki

TODA V WASHINGTONU SI NE ŽELJO ZAPRAVITI PRIJATELJSTVA SVOJIH JUZNH SOSEDOV

Odkar je sosednja Mehika začela uvajati razne socialne in ekonomske reforme, katerih namen je bil izboljšati položaj mehiškega kmeta in delavca. Zelo ugajal, kajti oba bi se rada ekonomsko vsidrala v Srednji in Južni Ameriki; in ameriški pritisk na Mehiko bi jima odpril vrata.

Cardenas apelira

Strah pred angleškim in ameriškim pritiskom je že napotil predsednika Cardenasa, da se obrnil na latinsko govorča ljudstva Srednje in Južne Amerike ne le za moralno pomoc, temveč tudi za posnemanje mehiškega nacionalizskega programa. Pred nekaj tednimi je bil v Havani na otoku Kuba organizirana velika demonstracija, tekom katere je petnajst tisoč Kubancev poslušalo Cardenasov radijski govor, v katerem je priporočal solidarnost proti "ekonomskemu, političnemu in moralnemu imperializmu". Govor se je slišal širom Kube in govornik v Havani so priporočali, naj Kubana posnema Mehiko in nacionalizira sladkorne tovarne, železnice in druge industrije na Kubi, ki jih lastuje inozemski kapital.

In to je tisto, česar se Wall Street boži. Zato bi rad, da bi zvezna vlada posegla vmes in zažugala Mehiki z reprisaljami.

Bankirji so v strahu

Mehika vlada se je s tem korakom zelo zamerila ameriškim in angleškim bankirjem, ki so se ustrasil, da bo enaka usoda zadelata tudi ostale njihove investicije v Mehiki (rudniški, tovarne itd.) in da bodo začeli posnemati Mehiko tudi ostale južnoameriške republike.

In tako so začeli na Wall Streetu s kampanjo, da se pridobi zvezni državni department za intervencijo, da se resi mehiške investicije. Zvezna vlada naj bi pritisnila Mehiku k tloru diplomatičnem potom in pa s pomočjo ekonomskih sankcij.

Washington je oprezen

V Washingtonu pa se se vželicu huđemu pritisku omejili na izjavo, da ima Mehika sicer pravico nacionalizirati inozemski kapital oziroma posestva v Mehiki, da je pa dolžna plačati za to odškodnino. Več niso pripravljeni storiti, ker se Rooseveltova administracija predobro zaveda, da bi s tem zapravila prijateljstvo celokupne latinske Amerike in potisnila Mehiko in z njim vred morda (Nalajevanje na 2. strani.)

V NACIJSKI ŠOLI

Med odmorom tekmo armadnih manevrov v gorovju Hartz so Hitlerjevi vojaki dobili v roke tega fantiča ter ga začeli poučevati v svoji "umetnosti": streljanju.

Izdajstva v visokih krogih nacijske stranke

mnogo važnih državnih dokumentov, o katerih se je pozneje dognalo, da so prišli v posest tujih vlad. Prijatelji bivšega kanclerja Schuschnigga v Londonu in Parizu so tako točno poučeni o vsem, kar se zgodi v Avstriji, da naciji ne morejo dvomiti, da gre za izdajanje na debelo.

Tako so na primer prišli iz Avstrije tajni podatki o utrjevalnih delih na nemških novih mejah (Čehoslovaška, Madžarska, Jugoslavija, Italija in Švica), navodila za nacijsko propagandno delo in rovarenje na Čehoslovaškem in v drugih

sosednih deželah, predvsem na Balkanu, in važna navodila z ozirom na Južni Tirol, katerega je Hitler sicer "prepustil" Mussoliniu, vzlic temu pa govorje še vedno misli nanj in njegovo priključitev k "tretjemu rajhu".

Da so ljudje, ki izdajajo te skrivnosti, visoki uradniki v državnih uradilih na Dunaju in drugod in obnenem znano osebnosti v nacijski stranki, nihče ne dvomi, saj so imeli dostop do tajnih arhivov le najvišji nacijski uradniki. Med njimi so najbrž prijatelji bivšega kanclerja Schuschnigga, ki so

pristopili k nacijski stranki še pred Hitlerjevim "anschlussom", da so ga obveščali o nacijskih nakanah, pa so tako očistili na svojih uradnih mestih, ko je zavladal nad Avstrijo kljukasti križ; drugi so nemara člani Katoliške akcije. Toda Hitlerjeva tajna policija jih ne more in ne more izvohati. Vse pasti, ki jih je nastavila, so ostale brez haska. Sumljivi uradniki so bili prestavljeni, toda vzlic vsemu uhajajo nadaljnje nacijske tajne in inozemstvo, na veliko jezo Hitlerja in njegove tajne policije.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75, za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor..... Frank Zaitz
Business Manager..... Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager..... Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Kaj bodo pa počeli ostali brezposelnici delavci?

Z nastopom novega fiskalnega ali proračunskega leta, ki se je pričelo dne 1. julija, so se odprle zvezne denarne zatvorice in miliarde dolarjev, ki jih je določil 75. kongres Združenih držav v razne namene, bodo še v promet. Od tega denarja pojde nad eno miliardo za oboroževanje, kar bo prineslo lepe dobičke zlasti jeklarskim družbam, poldruge miliardo je dobila RFC za financiranje ameriških industrij, 375 milijonov bo šlo za omjevanje povodnj itd., največji delež — nad tri miliarde in pol — pojde pa za boj proti depresiji.

Kongres je določil v ta namen vsega skupaj nad tri tisoč petsto in sedemdeset milijonov dolarjev. Ta vsota bo zadostovala za upoštevitev treh milijonov brezposelnih delavcev za dobo enega leta. To so tisti delavci, ki so že na plačilni listi W. P. A. in P. W. A. Za njih je določena nekaj manj kot polovica tega denarja, dočim bo šla obilnejša polovica za nabavo raznega gradbenega materiala, ki se bo rabil pri zveznih javnih delih. Ta material bodo seveda dobavili privatni industriji in razume se, da bodo pri tem napravili svoj dobiček. V Washingtonu imenujejo to "stimulirjanje" ali pozivljene industrije. In predsednik Roosevelt upa, da bodo tako pozivljene industrije upošljile vsej del brezposelnih delavcev. Toda niti on ne upa, da bi to prineslo dela več kot par milijonom brezposelnih.

Koliko je vseh brezposelnih delavcev v Združenih državah, se ne ve natančno, sodi se pa, da jih je najmanj petnajst milijonov. Od teh jih je tri milijone na reljnih delih. In ē privatne industrije vzlič "stimulantom" z Washingtona ne bodo absorbitale več kot par milijonov ostalih brezposelnih delavcev, jih bo ostalo pod kapom še zmirom okrog deset milijonov. In kaj bodo počeli ti milijoni ljudi? Tega ne ve nihen. V Washingtonu upajo, da bo na kak način prišlo do nekakšnega čudežnega industrijskega pozivljivanja ali okrevana.

Kje bodo ljudje dobili denar, da bi mogli pokupiti toliko industrijskih izdelkov, da bi se kolesa industriji spet zavrtela, nihče ne ve povedati. In dokler ni tega, ne more biti pravega okrevana.

Vse takale apropiacije so obliži, ki deloma nekoliko olajšajo bedo brezposelnosti, nimajo pa moči, da bi ozdravili bolnika, katerega lahko reši le operacija.

Operacija, ki jo imamo v mislih, se imenuje — uvedba proizvodnje za rabo, namesto sedanje proizvodnje za dobiček. Dokler se Amerika ne bo odločila za to operacijo, tako dolgo ni misliti, da bi zlezli iz precepa depresij, ki so vedno pogosteje v občutljivejše.

Vojna draga reč za japonsko ljudstvo

Ko so japonski generali pred enim letom začeli svoj roparski pohod v Kino, so mislili, da bo zadeva končana v nekaj mesecih in Kitajska na kolenih. "In potem bomo na konju", so se vesili.

Račun je bil narejen brez krčmarja. Vojna traja že eno leto, pa ji ni še videti konca. Kitajski odpor še od daleč ni zlomljen.

Moderna vojna je pa silno draga reč. In Japonska vse prej kot bogata dežela. Japonska ima sicer dobro razvito vojno industrijo, nima pa dovolj surovin, zlasti bombaža in železa. Te surovine sicer lahko dobi v Angliji in Ameriki, toda le za gotovino; na upanje ji ne dajo teh stvari. In ker so se japonske blagajne v tej vojni že hudo usušile, zdaj skušajo militarističim bolj omejiti domači konzum potrebsčin, za katere se potrebuje surovine, potrebne za vojno.

Baš te dni je tokijska vlada posegla po tej rešilni bilki in prepovedala domačo uporabo 47 predmetov iz bombaža in železa, v kratkem bo prišlo na to listo še 15 takih predmetov. Če bo vojna trajala še dolgo časa — in skorajšnji konec ni na vidiku — bodo Japonci nazadnje ne le lačni, ampak tudi gol, ker jih bo vojna popolnoma oskubila.

Toda tako je bilo vedno: vsako vojno morajo plačati ljudstva, ne generali, jih začeno. Vsled tega bi seveda bilo logično, da o takih stvarjih odločajo ljudstva, ne pa militaristi, kapitalisti in diplomati. Ali zaenkrat še ni tako in ljudstva zgolj — plačujejo, s krvjo in pomanjkanjem.

Toda počasi se jim bo že zdanilo v glavi, da bodo videli, kako neumno je to. Prej ko pride do tega, bolje za svet.

Tako je!

Zivljenje je boj in bo ostalo boj. Treba se je znati poštano prebijati, ne obupavati in imeti zdrav življenski optimizem. To je prvi pogoj sreče v življenu. Vršiti vedno svoj posel z zavestjo odgovornosti in sprejemati odgovornost odprto, iskreno in poštano. Uspeh, končni uspeh se doseže samo tam, kjer vladata spoštovanje, poštovanje in pravičnost. To pa ne pomeni, da resnica zmaga sama od sebe. Načelo: "Resnica zmaguje" pomeni, da je treba za resnico delati, da ji moramo vedno pomagati in da je naša dolžnost, da se za njo vedno neutrudimo do konca. — Dr. E. Beneš.

Bog je ustvaril človeka po svoji podobi. Toda kakšnega? Židje smatrajo, da po podobi Žida, in Hitler pa meni, da je bil Adam arijec. Zamorci so si ustvarili boga po svoji podobi, oziroma po svoji politi. Vsak ima pa lahko to nedolžno veselje in veruje, da je Bog enake oblike in polti kot on.

THOMAS V NEW JERSEYU

Neka reporterka jemlje sliko socialističnega vođe Normana Thomasa, po držalskem napadu nanj v Newarku, New Jersey.

Vtisi s seje kluba št. 1 JSZ

IVAN JONTEZ

V petek zvečer, dne 24. junija, so imeli sodruži od kluba št. 1 svojo redno mesečno sejo in ker je bilo naznanjeno, da bo po seji govoril Gerry Allard, mladi urednik glasila socialistične stranke "Socialist Call", sem jo posetil, upajoč, da bom čul in videl kaj zanimivega. Nisem se motil.

Seja sama je bila hitro končana; s Tone Garden, ki ji je predsedoval, je dejal, da se ne spominja, da bi jo kdaj tako hitro zaključili. Meni pa se je to zelo dobro, kajti v dvorani Centra je bilo soporno in na sprednu je bilo še Allardovo predavanje in diskuzija.

Allard nastopi. Mlad dečko, bivši rudar, bivši urednik "Progressive Miner-ja" in simpatičen na oči, dasi dela vtis, da si včasih domisljuje, da ve več, nego v resnici ve. Ali to je že prastara bolezen, kateri smo bolj ali manj podvrženi vsi ljudje. Toda fanti ni govoril izrednih zmožnosti; misli bolj počasi, kar se rado maščuje nad govornikom, kadar začno frčati vanj — vprašanja. Toda poslušati ga je lahko.

Gоворil je o vojni: o njenih vzrokih, posledicah itd. in o stalni strankinem vodstvu z ozirom na možni zaplet Združenih držav v novo svetovno vojno. Soc. stranka je proti temu, dejal, zato sodeluje s Protovojnim kongresom in drugimi organizacijami, ki nasprotujejo vojni. Vojna prinosa samo zlo. In Združene države so bi v vstopom v novo vojno doble takoj fašizem. Zato je treba pobijati vsako vojno propagando v kali. Amerika noče.

Njegov govor je skoraj dolgočas. Ze mi je bilo žal, da nisem šel domov, ko je bil govor pri kraju in je Oskar Godina povzročil več živahnosti z vprašanjem: "Kaj pa Evropa? Španija? Ali naj mirno gledamo, ko fašizem v Evropi golita narod za narodom? Ali ne bomo tudi mi prišli na vrsto, ko fašizem opravi z Evropo?"

Ne vem, ali Allard ni bil pripravljen na tako diskuzijo ali si niti sam pri sebi ni na jasnom o stvari, toda dejstvo je, da je odgovarjal in pojasnil stališče stranke v tem pogledu zelo revno. Diskuzija je postala za me mučna.

Naenkrat pa je bila razprava vržena v drug tir. Oglasil se je s. Filip Godina, porinil "zunanjo politiko" na stran ter menil:

Rajši se pogovorimo o tem, kako mi v Ameriki napredujemo; to je važnejše za nas. Kaj boste govorili, kaj boste napravili in kaj ne, ko pa vas je v širini Ameriki za slabo pest? Jaz zakaj nas je tako malo? Jaz

Oglasili so se tudi s. Vider in drugi in Allard je slišal pač mnogo več sodružne, dobro premišljene ter večinoma upravičene kritike kot jo je bržkone prisikoval. Drugič — če pride še kdaj predavat članom tega kluba — se bo gotovo bolj pripravil. Nobena šala ni, predavati tem ljudem in voditi z njimi diskuzijo! In če mu je kaj do tega, da si ameriška socialistična stranka pridobi nekdaj moč in postane še močnejše in vplivnejša, bo gledal, da doseže nekaj te kritike tudi

današnje vodstvo stranke in da slednje ne bo imelo gluhih usenjan.

Kritika članov kluba št. 1 je bila inteligentna in konstruktivna in — potrebna. Da bi le kaj zaledla.

In jaz sem bil nabadnje s tem sestankom prav zadovoljen. Take razprave razčitijo menja in izkristalizirajo pojme. In to je za nas važno, kajti, dokler si nismo o vsem na jasnen, je težko gledati naprej.

OVIRE RAZVOJA JUGOSLAVIJE

Mariborska "Del. Politika" piše o notranje-političnem položaju v Jugoslaviji:

Dvajset let imamo državo, ki ji sedaj pravimo Jugoslavija. Država ima važno geografsko lego in spada med večje na Balkanu. Zato ji tudi lahko priznemo precej važno vlogo v tem delu sveta in v mednarodni politiki. V današnjem razburkanem svetu, ki je nabit s sovraštvom, imperializmom, topovi, tanki in strupenimi plimi in glavno z zavistjo, namesto da bi se bratsko sporazumel med seboj, mislimo, da je prav in pošteno, če se tudi naša zunanja politika vsmerja v prilog preprečitve vojne, to je, se skuša približati "frontu miru".

Kakov je rekrel s. Blum na francoskem socialističnem kongresu v Royonu. Fronta miru je tem lažje izvedljiva, ker nudijo zahodne demokracije same

mezne individualnosti ne prezire in ne zatirale, ampak dovede k sodelovanju v skupnosti. Pod razmerami, ki jih imamo danes, trpi največ splošni razvoj, kar pa se ne da opravičevati z nikakršnimi načeli ali prestiži. Ena država smo in dolžnost vseh državljanov je, da podpirajo razvoj v pravcu socialnega progresa (napredka).

Doslej za sporazumevanje v tem smislu nismo opazili pravresne volje nikjer. Pravimo, opazili nismo prave volje, ker se v javnosti in časopisu o tem ne razpravlja.

To dejstvo je po našem mnenju velik greh proti naravnemu razvoju, ker ima v živih ljudeh več zlosimb.

Najnovejši dogodki in pojavi pa kažejo, da imamo prisikovali v tem pravcu vendar iz premembro. Vsaj na Hrvaškem opazamo tak pojav. To pred začetkom sodelovanja na obiskali silni deževni načivi, združeni z viharjem in premikanjem razmočenih zemeljskih plasti. Neurje je trajalo več dni in je povzročilo silno škodo, mnogo smrti in mnogo trpljenja. Takega neurja ne pomnijo Japonci že 60 let. Poplav je malone popolnoma odrezala glavno mesto Tokijo od zaledja. Voda je poplavila tisoče domov, mnogo tisoč poplavil je bilo porušenih in premčenih v zgodnjem sodelovanju v državi. In prvi korak k temu sodelovanju je opustitev abstinenčne v parlamentu in s tem v zvezi izvajevanje političnih svobod in reakcije.

Iz tega sklepamo, da se zbrina na Hrvaškem želja po aktivenem sodelovanju v državi. In prvi korak k temu sodelovanju je opustitev abstinenčne v parlamentu in s tem v zvezi izvajevanje političnih svobod in reakcije. Sporazum, ki smo ga zgoraj omenjali, je namreč mogoč tudi le potom političnega udejstvovanja in sodelovanja vsega naroda. Narod se mora aktivizirati, ne pa ostati v tem nejasnosti.

VELIK USPEH ČEHOSLOVAŠKE SOCIALNE DEMOKRACIJE

V 72 čeških in moravskih mestih je dobila čehoslovaška socialno demokratična stranka pri volitvah dne 12. junija 41.758 glasov, napram 32.571 pri zadnjih volitvah, torej prirašt 28.4 odstotkov. V 98 podeželskih občinah na Češkem in moravskem so porazljeni glasovi od 8.437 na 11.188 ali za 32.6 odstotkov.

Mnogo je izgubila pri teh volitvah stranka obrtnikov, fazišti pa so čisto izginili.

Na Slovaškem je bil pa počasni pater Hlinka s svojo garde, dočim so socialni demokrati v 73 večjih krajih povisili število svojih glasov od 10.263 pri volitvah v parlamentu na 15.765, to je za 53 odstotkov.

Se daleč niso vsi krkonoški Nemci fazišti

Pri volitvah dne 12. junija je bilo oddanih v 381 mestih v ČSR 448.561 nemških glasov. Od teh jih je dobila nemška faziščna stranka 364.452 ali 81.2 odstot., nemški socialni demokrati 60 tisoč 533 ali 13.5 odstot. in komunisti 23.576 ali 5.3 odstot.

Tem besedam ceveda ni bilo kaj oporekati in s. Allard je molčal. Pozneje, po diskuziji, je pa priznal, da bi bilo bolj pametno, če bi bil govoril o vprašanju organiziranja ameriškega delavstva v soc. stranki — potem bomo šele lahko govorili! Nas Slovenci je malo, toda v primeri z vami smo vse drugače organizirani in bi bili danes še mnogo na boljšem, da bi s tem cepljenjem niste škodovali tudi nam, naši zvezni. To je treba premisliti: zadevo organiziranja ameriškega delavstva v socialistični stranki. Pa iti na delo — organizirati ljudi, jih dobiti v stranko. Polje pred stranko je ogromno.

Tem besedam ceveda ni bilo kaj oporekati in s. Allard je molčal. Pozneje, po diskuziji, je pa priznal, da bi bilo bolj pametno, če bi bil govoril o vprašanju organiziranja ameriškega delavstva v soc. stranki — potem bomo šele lahko govorili! Nas Slovenci je malo, toda v primeri z vami smo vse drugače organizirani in bi bili danes še mnogo na boljšem, da bi s tem cepljenjem niste škodovali tudi nam, naši zvezni. To je treba premisliti: zadevo organiziranja ameriškega delavstva v socialistični stranki. Pa iti na delo — organizirati ljudi, jih dobiti v stranko. Polje pred stranko je ogromno.

Goverilo se je tudi o "revolucionarnem značaju socialistične stranke". Kaj prava revolucionarnost v tem smislu pomeni, da je razložil šele Garden:

Priznali so organiziranje delavstva, braniti, če treba s svojo krvjo, tiste vodilne stranke, ki jih že imamo, tiste demokracije, kolikor je imamo in se obenem boriti za popolnejšo demokracijo.

Rajši se pogovorimo o tem, kako mi v Ameriki napredujemo; to je važnejše za nas. Kaj boste govorili, kaj boste napravili in kaj

JOACHIM BARCKHAUSEN—IVÁNVUK:

DŽINGIS KHAN

Povest o mogočnem "Gospodarju sveta" in o njegovih vojnah v trinajstem stoletju v Aziji

(Nadaljevanje.)

Nekega dne je bilo pleme napadeno. Goste jezdcev so pridrvele od nekod. Napadci so se poslužili preizkušene taktike: nekaj se jih je zasukalo okrog taborišča, da bi tako obkolili in si zagotovili čredo. Ostali so pa planili nad stotore.

Temudžin in njegovi bratje so zbežali. Kaj pa naj tudi v takem slučaju naredi? Kasar je še za trenoteč hladnotkrivo, kot vodja lokostrelcev, zaprašil tul pšic v glave napadcev. Nato pa je tudi on zbežal v stepo.

Sovražni jezdci nosi ubili Temudžinove matere. Tudi drugače niso kdo ve kako prelivali kri. Samo mladega poglavarja Temudžina so hoteli. Kajti tako bi v njihovi noseščini bil en poglavar manj, kar bi bilo koristno.

Temudžin ni zbežal na svojem konju daleč. Ujeli so ga ter ga pripeljali pred svojega poglavarja. Tako ga je dal zakovati v "kang". To je težek jarem iz trdega lesa. Naknake se vjetniku na vrat, in nanj se privežeta obe njegovi roki tako, da je brez vsake moči. Privedli so ga v svoje taborišče.

Ponoči se je Temudžin vzpel, se nagnil, zbral vse svoje moči. Z enim koncem svojega težkega jarma je udaril svojega stražarja po glavi in zbežal v noč. Vse pleme ga je zasledovalo. Skočil je v neko reko, se v nji potopil, da je iz vode molela samo njegova glava in čakal, če ga zasledi. Neki preganjalec ga je zapazil. Ali ker je bilo skriti se v vodo nekaj svetega, se je zdrznil, nekaj zamrimal in odšel dalje. Ni ga izdal.

Temudžin je zlezel iz reke. Jarem je še vedno imel na vratu. Drzno se je splazil v sovražno taborišče, v šotor tistega, ki je njenega videl v vodi, a ga ni izdal.

To je bil prvi dokaz nenavadnega spoznavanja človeka, lastnost, ki jo je imel Džingis khan.

Mož je bil ves prestrašen, ko se je Temudžin splazil k njemu. Pa pomiril se je in zlomil jarem in Temudžina osvobodil. Skril ga je v kup ovčje volne, ki jo je imel na voznu. Iskalci pa so ga iskali in celo prebadali s kopjem kup volne, a ga niso našli.

Tisto noč je dal rešitelj Temudžinu lok in dve pšici ter ga odpravil.

Temudžin je vlovil konja in se vrnil v svoje taborišče.

Ves tabor ga je povabil in priznal, da je pokazal kaj zna in svoje junaštvo.

Devet let je štela njegova nevesta, ko jo je spoznal. Še takrat, ko je živel njegov oče, sta obiskala neko pleme, jo je našel. Bilo mu je takrat 12 let.

Videl je deklico z imenom Bordu. Zelo mu je ugajala. Tudi z njenim očetom se je radi dogovoril. Zdaj mu je bilo 17 let. Ubogi, mlađi glavar, snubac brez premoženja.

Ali vkljub temu je jezdil k tistem plemenu in zahteval dekle. Stiri leta je čakal nanj. Postala je še lepša. On sam sicer ni postal lepsi, samo njegove oči so bile nenavadno privlačne. V splošnem je bil droben fante z dvema rdečima kitama, ki sta mu viseli preko vrata. Obraz je bil koščen in vzbočen. Mnogo je izkusil v bojih. In mnogo je premišljal o sebi in o svojem plemenu in to se je videlo na njegovem celu.

S celo ploho dovtipov, ki jih je pri Mongolih vse polno, je sprejel oče deklice Bordu Temudžina.

"Misil sem", je rekел in se smejal, "da so te že davno pohrustali. Vidim pa, da te niso."

Bordu ni rekla nič. Samo gledala ga je in ljubila ga je. Bordu, bodoča cesarica, žena največjega vojskovođe in vladarja sveta.

Ali takrat še ni bilo niti v sanjah resnica. Temudžin še ni bil Džingis khan.

Bordu in Temudžin je poročil skromen paširski poglavar in bila sta srčna. Toda ne za dolgo. Kmalu po poroki namreč se je zgodila velika nesreča.

Ko je nekega dne jezdil Temudžin po svojih paširkih, daleč od taborišča, je napadlo njegovo taborišče sovražno pleme Merkotov, oropalo, kar se je oropati dalo, ubilo, kar se jim je zdelo potrebno, a Temudžinovo ženo vzelki kot sužnjo.

Ko se je poglavar Temudžin vrnil v taborišče, je obstal kot otrpnjen pred svojim šotorom. Nikdo pa ni slišal besedice iz njegovih

ust. Temudžin je točno razumel, kaj se je zgodilo z njegovo ženo, in kaj se bo zgodilo, če bo ostala v rokah Merkotov.

Dolgo je trajalo, preden mu je uspelo, da je zoper tisto pleme organiziral majhen bojni pohod. Ali nekega jutra je z nekolicimi stotinami bojevnikov planil kakor vrag v sovražno taborišče. Le malo jih je pustil pri življenju.

Vzel je svojo ženo Bordu. Niti besedice ni rekel, ko jo je dvignil k sebi na konja. Pričakovala je otroka.

Med potjo je bil rojen otrok. V svobodni stepi je zagledal luč sveta. Bil je sin.

Dolgo je tisto noč gledal Temudžin v zvezde. Tudi njegovi bojevniki so bili po tej magni zmagi čudovito tih in mirni. Nikoli ne bo Temudžin vedel, ali je ta deček, rojen iz Bordu, res njegov otrok. Za vse čase bo prikrito, ali bo ta otrok pravi naslednik Džingis khanu ali ne. Vprašati Bordu nima pomena. Ona sama ne ve.

Molče jezdijo dalje. Temudžin bo priznal tega otroka za svojega, naj se zgodi kar se hoče. Ime mu bodi Džuči, to je "Neprtičakovani".

Bordu je ostala njegova velika in neizpremenjena ljubezen. Po mongolskem običaju je imel tudi on še več žen, a le Bordu je bila cesarica. S tem dnevnem je Temudžin stopil z divjo, premišljeno in odločno energijo na pot svojega nenavadnega življenja.

Velika vojna se je začela. Ta vojna je počila temelje njegovemu bodočemu cesarstvu.

To cesarstvo ni počivalo samo na njegovi vojski, na njegovih načrtih, ki jih je delal za svoje bojne pohode, na organizaciji svojih bojevnikov, na njegovih poveljnikih, to cesarstvo je počivalo tudi in to pred vsem na njegovi neprestani prisotnosti duha.

Na vsakem bojnem pohodu je jezdil v prvi vrsti. Pri vsaki bitki je njegova neustrašnost, njegovo junaštvo, njegova požrtvovanost, njegova spremnost v rabi orožja, njegova prisotnost duha, njegova taktika in strategija, njegova telesna moč bila kakor Bog, vzpostavljajoča in držeča položaj. Bil je prvi bojevnik svojega plemena.

On je bil, ki je vodil bitko, ki je poveljal in se istaknil tudi boril. Bil je neupogljiv, vsak dan pripravljen, vsako noč, vsako uro, zakaj v puščavi ni miru, ni odmora, nikoli premirja.

Zivelci so kakor zveri, vedno pripravljeni skočiti, udariti, moriti. Bilo je življenje nezaslišanih junaških podvigov in naporov.

V prvi veliki bitki je Temudžin pokazal, kakšen vojni genij je v njem.

Ko se je namreč njegovo pleme v jeseni, kakor navadno vsako leto, pripravljalo, da se preseli z letnih pašnikov na zimske, je štelo že trinajst tisoč jezdcev-bojevnikov.

To preselevanje je doba, ki je za vsako pleme lahko najbolj vsodna. Vse je namreč odvisno od tega potovanja. Vodilo je, vse premoženje, prenašajo, žene in otroci so zraven. Stražiti vse to in varovati, je zelo težavno.

Temudžin je dobro vedel, kakšne nevarnosti ga čakajo.

Še vedno so bili v puščavi Gobi Mongoli najmanjše pleme. Ne bi ga bilo težko uničiti in v pesku zadušiti. Kakšno močnejše pleme naj samo srečajo in konec ga bo.

In korakajoči tako po neki dolini, so patrolje vse razburjene sporočile nevarnost. Od vseh strani so se bližali sovražni Taidjuti. Ko je Temudžin vsa ta poročila pregledal in preštudiral, mu je bilo jasno, da je sovražnik moral biti močan, da ima trideset tisoč dobro oboroženih jezdcev.

To je bila že ogromna armada.

Samo dve možnosti sta. Beg ali napad. Beg, ki ga ovirajo črede, vozovi, žene in otroci! Tak beg bi pomenil pogin. Ali tudi napad je skoraj pogin.

Prvič v svojem življenju je stal zdaj Temudžin taki premoči nasproti. Kaj storiti?

Odločil se je za čisto novo taktiko. Za ravnost prenenetljivo taktiko. Kakor bi z očesom mignil, je postavil novi bojni red.

(Dalje prihodnjič.)

Ali je vaše društvo že v Prosvetni matici?

ZABAVA ZA "IZVOLJENE"

Bogataši, ki zahajajo v Frankov nočni klub v New Yorku, so se navečieli že vse zabav in da jih razvedri, je lastnik kluba priredil boksaški kontest z brcanjem, cigar posebnost je bila, da sta se spoprijeli dve mladi ženski. Ko je bila gornja slika vzeta, je ena izmed njiju baš dobila brco v brado.

Iz Jugoslavije

Ljubljana. — V tukajšnji bolnišnici se nahaja s. Melhior Čobal, ki je težko obolel in so ga moral operirati.

XVIII. mednarodnega velesejma v Ljubljani, ki je trajal od 4. do 13. junija, se je udeležilo 619 tvořek, med njimi 145 tujih. Velesejem je obiskalo stopet tisoč ljudi. Na razstavi je bilo mnogo zanimivega. Francija je bila to pot prvič uradno zastopana na velejavnosti, ki je razstava "Francoska knjiga", ki je pokazala v zgodčeni obliki to, kar je francoski ljudstvo ustvarilo v desetih stoletjih narodnega življenja.

Število zaposlenih delavcev v Sloveniji je še vedno nižje kot je bilo l. 1929., prebivalstvo je pa medtem znatno porastlo.

Skozi Ljubljano so vozili iz Rima truplo poljskega svetnika Bobole, o katerem smo čitali v klerikalnih listih, da je samo v zadnjih desetletjih storil neverjetne čudežje. Med drugim mu pripisujejo tudi poljsko zmago nad boljševiki pred Varšavo, dasi piše sodobna poljska zgodovina, da je bil na vojni sploh ni bila pripravljena, še manj pa, da bi se bila na njej pripravljala v zvezi s kakšno evropsko vojno silo. Napadenia je še začela iskati potomoči in kupovati orožje ter ostale vojne potrebščine.

Pa vendar "Slovenec" piše ravno nasprotno od tega, kar je res.

In v teh dneh, ko se ves kulturni svet zgraja nad pobojnjem nedolžnih ljudi v Španiji po bombah iz nacističnih letal, prinaša "Slovenec" brez komentarija članek, v katerem trdi:

Ako nacisti bombardirajo mesta in ubijajo žene in dečke, so krivi rdeči, ker imajo v mestih zaloge orožja, naftne itd. Rdeči nimajo nobene pravice, da se pritožujejo nad morijo.

"Slovenec" ve, da so postali žrtve zračnih napadov kraji, v katerih ni enega vojaškega objekta ali zalog streliva itd. (Tu zaplenjene dve vrstice. Ur.) Pa vendar si upa pritrjati načinom: prav je, da ubije, rdeči so krivi.

Gospodje, vi ste katoliški list, povejte, ali poznate božje zapovedi?

Toda, kdo bi se čudil. Ljudje, odprite letnik 1914. "Slovenca" in čitajte, čitajte in čitajte. Kakor je "Slovenec" pisal takrat, tako piše danes.

Kristus pa je rekel: Ne ubijaj in katoliška cerkev pravi, da je izvojujejo že povod sprejeti kolektivno pogodbino. Dokler ni spor končan, ne iščite in sprejmite pod nobenim pogojev dela v Celju, da ne boste s tem kvarili delavske solidarnosti, ki je v današnjih časih nujno potrebna, če si hočemo zboljšati težaven živiljenški položaj. Sodruži, pomočniki, gre za skupne interese, torej ne v Celje!

"Izselsjenski vestnik", ki ga izdaja Rafaelova družba v Ljubljani, ima v svoji 6. letosnjiki številki dopis iz Ravne Reke v Srbiji, kjer dela tudi mnogo naših ljudi. Dopisnik pravi, da imajo tam novo katoliško cerkev sv. Barbare, a potoži, da je zelo slabo posečana, prvič, ker je večina delavcev socialistov, drugič pa katoličani sami mnogo rajše zahajajo v gostilne kot v cerkev...

— Ljubljanski "Slovenec" je zelo naklonjen španskim upornikom in to skuša dokazati ob vsaki priliki. Mariborska "Del. Politika" ga je za to dne 14. jun. naslikala, kakor sledi:

Med slovenskimi listi igra v teh za človeštvo tako usodnih

— "Izselsjenski vestnik", ki ga izdaja Rafaelova družba v Ljubljani, ima v svoji 6. letosnjiki številki dopis iz Ravne Reke v Srbiji, kjer dela tudi mnogo naših ljudi. Dopisnik pravi, da imajo tam novo katoliško cerkev sv. Barbare, a potoži, da je zelo slabo posečana, prvič, ker je večina delavcev socialistov, drugič pa katoličani sami mnogo rajše zahajajo v gostilne kot v cerkev...

— Ljubljanski "Slovenec" je zelo naklonjen španskim upornikom in to skuša dokazati ob vsaki priliki. Mariborska "Del. Politika" ga je za to dne 14. jun. naslikala, kakor sledi:

Med slovenskimi listi igra v teh za človeštvo tako usodnih

Maribor, 8. junija. Danes se je vrnila iz Prage večja skupina sodrov v sodružic, ki so se udeležili veličastne proslave 60-letnice čehoslovaške socialne demokracije. Prišli so v domovino polni najlepših in najglajih vtisov, ki so si jih nabrali med svojim potovanjem v Prago, po čehoslovaški in za časa svojega bivanja v Pragi, med češkimi sodrugi. Vsem udeležencem bodo ostali ti dnevi neizbrisno v spominu. Naši sodrugi in sodružice so se imeli priliko prepričati ne samo o veličini in moči čehoslovaške socialne demokracije, ampak tudi o resnični svobodi in demokraciji, ki vlada v ČSR in ki jo je ves narod, zlasti pa socialistični del delavskega razreda, pripravljen braniti do poslednjih svih sil.

Naši sodrugi in sodružice so se uverili na lastne oči in učesa, da so zlobno izmišljena in iz trte izvita vsa poročila, ki

naj bi prikazala ČSR kot deželo nemira, zrelo za tujo intervencijo. V ČSR vladata vzoren red in mir. Eden prvih čuvanje tega mira in reda na zunaj in na znotraj pa je poleg čehoslovaške armade socialistični proletariat, ki je baš te dni ponovno dokazal svojo zrelost in sposobnost.

Cehoslovaški narod je prepričan, da bo v boju za svobodo, demokracijo in mir uspel v znamenju gesla: Pravica bo zmagala! V znamenju gesla, ki ga je postavil pokojni pokojni president T. G. Masaryk in ki ga je privzel kot svojega sedanji vredni naslednik dr. Beneš.

In na tem otoku, sredi fašističnega morja, stoji čehoslovaška socialna demokracija za svojim geslom: Bili smo in bomo! Kot sila in opora vsem, ki so potrebeni obrambe in opore v boju za iste cilje!

</div

• • KRITIKUJOČA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE • •

Delavske razmere, agitacija in drugo

Bridgeport, O. — V četrtek, dne 23. junija, je preminil za kapjo rojak Frank Markusa, star 68 let in doma nekje iz Bele Krajine. Bil je član društva št. 13 SNPJ 33 let in tu zavuča ženo in tri odrasle hčere in enega sina. Svoje čase je tudi redno kupoval našo delavsko literaturo, zadnje čase je bil pa brez dohodkov in imel razlike.

Danes, ko to pišem (27. junija) so zaprili rov št. 6 rudnika Rail and River Coal Co., v katerem je delalo tudi več naših rojakov, med njimi tudi član našega kluba Louis Pavlinich, ki je včeraj vodil zapisnik naše konference. V rovu je bilo uposlenih okrog 600 delavcev. Tako se vraca prospekteta pri nas.

Pred nekaj tedni so pa zaprili v bližnjem Martins Ferryju veliko jeklarno družbo U. S. Steel, v kateri je delalo 1,600 delavcev in delavk. Poleg tega je zaprlih v tej okolici tudi več drugih rogov. Kam naj se ti delavci sedaj obrnejo? Na W. P. A. — ampak je vprašanje, kdaj pride na vrsto.

Včeraj, 26. junija, se je vršila na farmi s. Josepha Skoffa konferenca socialističnih klubov in društev Prosvetne matice J. S. Z. Predsedoval ji je s. Nace Žlembberger, zapisnik je pa vodil s. Pavlinich. Zastopana sta bila dva kluba in šest društev, eno je pa poslalo pisemo poročilo. Vreme je bilo vroče da le kaj, kar nas po ni oplašilo, da ne bi vodili diskusijskih, ki so bile zelo stvarne. Načo je bil tudi s. Louis Zorko iz Clevelandca, ki je zastopal eksekutiv JSZ in podal zelo dober referat v prid našega gibanja v splošnem. Najbolj živahnina in važna je bila razprava, kako ohraniti naš list "Proletar". Konferenca je sklenila po možnosti pomagati z denarjem osebi, ki bi po teh krajih agitirala za naš list. Seveda smo vsi imeli v mislih s. Vitez, ki se pa ni še odločil. Razmire v teh krajih seveda niso sijajne, treba se je pa zavestati, da bo večina naših naravnikov izgubljena, ako ne bomo dobili agitatorja, ki bo šel okrog njih. Upamo, da se bo s. Vitez odločil in sprejel, kajti on ima vse zmožnosti, ki so potrebne za ta važni posel.

Konferenca je dalje sklenila, da njen odbor običe še ostala društva, ki se ne spadajo k Prosvetni matici, čim se razmere nekoliko obrnejo na boljše. Dost se je govorilo o ukrepu državne konvencije soc. stranke, ki je sklenila nastopiti pri volitvah s svojo listo kandidatov, kar pomeni, da bo spet treba pobirati podpisne. Sploh je bila konferenca tako konstruktivna, četudi majhna po številu.

Darovali smo tudi pet dolarjev v podporo "Proletarju" in štiri dolarje so pa prispevali posnetniki, ki so večinoma brez dela.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. Lawndale Ave., Chicago

"Naprejeveci" pri nas ne povzročajo zgage, zato nam ni treba traktati časa zaradi njih na naših zborovanjih, ampak se je večina soglasno izrekla proti njihovemu početju in vrtanju.

Ker so nekateri zastopniki izjavili, da imajo pri društvenih mnogih mladincih, je bilo sklenjeno, da zastopniki na sejah svojih društev poročajo, da ima Prosvetna matica tudi dobre angleške knjige za mladino in naj se društveni tajniki tozadernovo obrnejo na tajnika P. M. v Chicago.

Pobudo nam je dala tudi vest, da je Norman Thomas govoril prejšnji večer v Newarku, N. J., pred množico, ki je štela 4,000 ljudi, in da se zoper blizujemo s "staro garde", ki gre na roke Thomasu v njegovem boju za civilne svoboščine.

Nu, naše zborovanje bi se lahko še vleklo, kajti snovi za diskuzije ne zmanjka nikoli na takih zborovanjih, toda treba je bilo misliti tudi na razvedriko. Tako je konferenca prepustila sklicanje prihodnje konference v odločitev klubu št. 11 in izvolila v odbor sledče sodeluge: tajnik-blagajnik Jos. Snoy, in Joseph Skoff, John Vitez, John Rebol, Louis Pavlinich in Louis Gorenc s. organizatorji.

Potem smo se pa malo razvedrili in tudi zavrteli smo se ob zvokih godbe Skoffovih fantov in sina podpisane. Vzdic vročini smo se dobro zavabili, kajti Skoff ima dosti prostora. Celo Nace se je zavukal pod pod!

Upam, da se bodo v bodoče naše konference vršile bolj pogosto, kajti taka zborovanja so potrebna in koristna.

Joseph Snoy.

Vabilo na piknik

East Pittsburgh, Pa. — Društvo s. 239 SSPZ v No. Bradocku bo privedilo svoj letni piknik v nedeljo, dne 10. julija na Church Hill, Turtle Creek, Pa. Za plez bodo igrali Slovenske Aces, ki igrajo tudi vsak ponedeljek in sredo popoldne ob treh (vzhodni čas) na postaji WHJB v Greensburgu, Pa. Vsi prijatelji dobre zabave ste prijazno vabljeni, da posepite naš piknik. — L. K.

Piknik "Sloga"

Cleveland, O. — Del. pev. zbor "Sloga" bo priredil v nedeljo, 10. julija, piknik na znani Stušnikovi farmi, na katerega vabi vse svoje prijatelje. Truck bo odpeljal izpred SND ob 12:30 pop., spotoma se pa ustavi pred SDD na Waterloo Rd. Pozneje bo vozil do konca Nottingham kare. V slučaju dežja bo zabava v SND na St. Clair Ave. — Anton Janša.

Naj trepečejo vladajoči razredi pred komunistično revolucijo. Proletari izgube v njej le svoje verige. Pridobe pa si žijo svet. — (K. Marx, "Komunistični manifest".)

DROBIŽ OD VSEPOVŠOD

Razpečevalci poročenih bankovcev obojeni

Na zvezni sodniji v Chicagu je bilo spoznanih za krive in obojenih pet moških, ker so spravljali v promet poročene bankovce po deset dolarjev. Trije so dobili po trideset mesecov, dva pa po enajst mesecov zapora.

Dolg polet sovjetskih letalcev

Moskva. — Sovjetska armada letalca major Vladimir Kokinski in navigator A. M. Briandinski sta pred enim tednom napravila polet brez prestopka iz Moskve v Vladivostok, da demonstrirata zmognost sovjetske zračne sile v poletih na veliko razdaljo. Razdalja med Moskvo in Vladivostokom (v zračni črti) znaša 4,300 milij. Sovjetska letalca sta preletela to razdaljo v 24 urah.

Boj proti sifilisu

Chicago. — Zvezni urad za javno zdravstvo je določil 125 tisoč dolarjev za pobiranje sifilisa in drugih spolnih bolezni v Illinoisu. Vsota je bila vzeta iz posebnega fonda \$2,400,000. Ostali del tega fonda je bil razdeljen na podlage potreb med ostale države. Večji delež kot Illinois so dobile države New York, Pennsylvania in Texas.

Izgredi v Memlu

Kovno, Litva. — V začetku preteklega tedna je prišlo spet do hudih pro-nemških izgredov v pristaniščem mestu Memel in ob tej priliki je bila ubita ena oseba, dvanaest pa ranjenih. Memel je pristanišče ob Baltiškem morju in je bilo pred vojno del Nemčije. Naciji agitirajo za ponovno priključitev Memela k Nemčiji.

Letalska nesreča

Reims, Francija. — Pet francoskih armadnih letalcev je našlo smrt v plamenih, ko je njihovo letalo kmalu po dvigu v zrak treščilo na tla ter se vnele.

McCormick zapustil 22 milijonov

Cyrus H. McCormick, ravnatelj družbe International Harvester, ki je umrl junija leta 1936, je zapustil svojim dedičem premoženje v skupni vrednosti 22,359,806 dolarjev.

Naraščanje števila porodov

Washington. — Zvezni urad za ljudsko štetje sporoča, da je število rojstev v Združ. državah lani spet začelo naraščati. Dočim je bilo l. 1936. 16.7 rojstev na tisoč prebivalcev, pa jih je bilo lani 17. Največ rojstev je imela država New Mexico (31.4 na tisoč), najmanj pa drž. New Jersey (12.8). Od l. 1915. do lani je število porodov v splošnem naraščalo.

"Kolonije nepopoljajljivcev"

Seattle, Wash. — Sanford Bates, bivši superintendent zveznih jetnišnic, je izjavil na nedavni konferenci socialnih delavcev, da bi bilo treba ustanoviti otoške kazenske kolonije, kamor bi pošiljali nepopoljajljive kriminalce, obenem z njihovimi družinami, če bi hotele iti.

Francoski kazenski zakonik spremenjen

Pariz. — Francoska vlada je spremenila stari kazenski zakonik, ki je za nekatere zločine določil zapor na zloglasnem Hudičevem otoku, ki je del francoskega kaznilniškega sistema v južnoameriški pokrajini Guiana. Ker je vlada leta 1936. sklenila odpraviti to kazensko kolonijo, bodo odslej zločinci ostajali v domačih zapori.

Zatrita revolta v Afganistanu

Simla, Indija. — Angleške čete so zatrite revolto, katere namen je bil odstraniti sedanjo

vladajočo dinastijo. Revolto je začel neki fanatik iz Sirije, ki se imenuje "svetega moža" in je pridobil na svojo stran afganško bojevito pleme Wazirstanev. Angleži so "svetega moža" ujeli in zaprili.

Na nemško-francoski meji

Pariz. — Francoska vlada je sklenila ustanoviti nov armadni zbor, ki bo nameščen ob nemški meji. Obenem je sklenila, vključivši v francosko kontinentalno armado tudi Črnučce iz svojih kolonij.

Cehoslovaška in narodne manjšine

Manjšinsko vprašanje na Cehoslovaškem je povzročilo politično valovanje v republiki. Sprožili so ga v glavnem krkonoški Nemci v zavesti, da imajo zagovornike. Oglasili so se Slovaki (tudi že prej), Madžari, Rusini in Poljaki. Vse te manjšine imajo v republiki teoretično enakopravnost in tudi v praksi v razmerju z manjšinami pogajala ter ustregla njih zahtevam do meje državne republike in kulturne svobodnosti.

Manjšine so stavile svoje zahteve. Vlada, ker je republikska in demokratična, zahtevi ni odklonila, tudi molčala ni nanje, marveč je lepo vljudno povedala, da bo izdelala

ŠPĀNSKA AMAZONKA IN VOJAK

Neka članica španskih lojalističnih ženskih obrambnih oddelkov živa gumb na srce tovarša-vojaka po bitki na Guadarrami.

manjšinski statut, ki bo nudil manjšinam čimpolnejsko enakopravnost v vseh ozirih, le na edinstvenosti države mora vlagati v zvratjanje. Ko bo statut izdelan, se bo vlada z manjšinami pogajala ter ustregla njih zahtevam do meje državne republike in kulturne svobodnosti.

Klub vznemirjevanju doma in zunaj je čehoslovaška vlada ohranila hladno kri. Ni se razburjala. Drugje bi voditelje manjšin zaprili ali odgnali v koncentracijska taborišča. Na enotnosti države.

Na Cehoslovaškem so diference med majšinami in koaličnimi vladami prisile šele letos do izbruhha. Vlada je že bila pravljena nanje. Zaradi tega smo uverjeni, da se bo problem ugodno rešil, ker je na strani vladne najboljša volja za demokratični sporazum.

V tem primeru gre predvsem za narodnostni moment vsaj na videz. Diference so pa tudi historične in teritorialne. Tudi čehoslovaški narodi niso živeli v enakih razmerah pred vojno in imajo deloma prav različno kulturno in razvojno zgodovino. Toda čehoslovaška demokracije to ne moti; ona hoče zadovoljiti svoje manjšine, živeti z njimi v miru in s tem utrditi svojo pozicijo in ugled republike.

Naša hrvaško vprašanje se sicer nekoliko razlikuje od čehoslovaškega manjšinskega vprašanja. Mislimo pa, da bi resna volja za sporazum in odprtje pravih "kart" tako na eni kakor na drugi strani dovedla do najboljšega uspeha. Brez demokratičnega sporazuma pa ne gre. V tem je tudi vsa napaka, alfa in omega neřenega problema. — D. P.

Naj reče kdo sam biti hlapac, mu ni zameriti, druge tlačiti v hlapčevstvo je pa podlost, katere ni nikomur treba prenašati.

De Valera zmagal

Pri volitvah v irsko državno zbirnico, ki so se vrstile dne 17. junija, je dobila absolutno večino stranka premijera Eamona de Valera, ki bo imela zdaj 77 izmed 138 sedežev.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V slednjem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih kulturnih društev:

AUGUST

CLEVELAND, O. — Piknik klubov JSZ v nedeljo 7. avgusta na Petričevi farmi na Bishop Road.

SEPTEMBER

PRESTO, PA. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice ter piknik, v nedeljo 11. sept. v Presto parku.

OCTOBER

CHICAGO. — Koncert "Save" v nedeljo 23. oktobra v dvorani SNPJ.

NOVEMBER

CLEVELAND, O. — Koncert soci. "Zarje" na Zahvalni dan 24. nov. v auditoriju SNPJ.

DECEMBER

CHICAGO, ILL. — V soboto 31. decembra Silvestrovna zabava klubu št. 1 v dvorani SNPJ.

COLLINWOOD, O. — Veselica klubu št. 49 JSZ na božični večer 25. dec. v Slov. del. domu.

1939.

CHICAGO. — Dramski predstava klubu št. 1 JSZ v nedeljo 26. februarja v dvorani SNPJ.

CHICAGO. — Koncert "Save" v nedeljo 23. aprila v dvorani SNPJ.

(Tajnike klubov in kulturne društva klubov ter tajnike konferenca prisluščajo, da nam sporoča vse svoje predmete za ustrezati v to kolon in da nam pošljemo popravke, skozi katere si priredebiti v priveditve na splošno zaveščati.)

Ce hoče kdo sam biti hlapac, mu ni zameriti, druge tlačiti v hlapčevstvo je pa podlost, katere ni nikomur treba prenašati.

DR. F. PAULICH

<h3

OSEL PEVEC

(Zgodba iz Uzbekistana. — Prioveduje Ivan Vuk.)

Moj ded je priovedoval:

— Nekoč je živel slaven pevec, znan po vsem svetu. Bilo je to v dobi triabudarjev ali potujočih pevcev. Bil je po postavi majhnen, neznaten človek in se zato poslušalem ni nikoli pokazal. Pel je skrit na vrtu ali za zastorom.

O njegovi slavi je slišal tudi šah. Poklical je pevca naj pride tudi na njegov dvor, da bo pel njemu in njegovim dvorjanom.

Pevec je osedel osla in odhalil na šahov dvor. Tako jahajoč, je osla uščipnil nekaki komar. Osel se uspne od bolečine in vrže jezdca s sebe. Ker ga je pa komar ščipal, je kar zdivjal in zbežal.

Dolgo je bežal osel in odgajjal komarja. Ni se oziral na cesto. Tako je pribel k šahovski palači. Komar je med tem že tudi odletel, bolečine so prenehale. Pred palačo se je raztezel vrt. Na vrtu je bilo mnogo okusnega osata. Osel je zagledal osat in glad ga je mučil. Ni pa mogel na vrt, ker so bila vrata zaprta. In začel se je dreti.

Sah je med tem prišel s svojimi dvorjanimi na teraso palače in čakal pevca. Ko je zaslišal osla, kakor se dere tam izza vrta, je poslušal in vprašal dvorjane:

“Ni morda to tisti pevec? Kakor sem slišal, se neče nikomu pokazati, ker je neznaten človek, in poje vedno prikrit.”

Dvorjani so rekli:

“Lep glas ima, močan in prijetno ga je poslušati. Zares, to je tisti slavni pevec. Prišel je, o sah, da nam poje,” so govorili dvorjani in bili vsi navdušeni. Da bi pokazali, kako se jim dopade pevčevi petje, so metali na vrt pahljače, kar je pomenilo veliko priznanje.”

Pravi pevec pa je moral hodiči zdaj peš. In baš zdaj, ko se je osel najbolj drl, je prišel do vrat palače. Straža ga je ustavila.

“Kdo si in kaj hočeš?” ga je vprašala.

“Pevec sem, tisti, ki ga je pozval mogočni sah, da mu zapojem,” je odgovoril pevec.

Ali nikdo ni verjel. Spogledali so se stražarji in govorili med seboj:

“Saj vendor tisti pevec poje

V OBRAMBO KULTURE

Pod gornjim naslovom je mariborska "Delavska Politika" prinesla sledeči članek, ki bo gotovo zanimal vsakega mislečega citatelja:

Po vseh državah se uvaja za časopisje sistem, ki prepoveduje poročati o resničnih stvarah, politiki, dogodkih, justici, namerah itd. Kaj šele, da bi se o teh zabranjenih stvareh objavljale kritike ali tudi dobrotne razprave. Vse to se godi zaradi — ljubega miru in da ne razburjamo sosednih dežel, politikov zaradi njihovih predilektiv in ukrepov. Te prepovedi so naravno neutemeljene ter značajo, da argumenti in pametne besede v javnem in mednarodnem življenju ne veljajo več. Po tem načelu se nihče nima pravice vtikati v javne dogodke, tudi če so še take budnosti. To je ena stvar.

Druga stvar je, da časopis je sprejem in objavlja vsa zunanjia poročila nekritično tako kakor jih prejme. Tako dobivamo poročila o manifestacijah tistih, ki imajo monopol na vedno le od prirediteljev samih, ki se mnogokrat razlikujejo od dejanskega stanja. Vse meščansko časopisje služi danes v glavnem reklami fašizma. Fašizem pošilja poročila in iz strahu pred zamero se ta poročila objavljajo nekritično, kakorša žele razni režimi.

To je kulturno zlo! Zakaj?

Cloveška družba je živa, duhovna žila, ki hoče in mora živeti ter sama doživljati razvoj. Cloveštvo mora o razvoju razpravljati, poznavati ga mora ter dajati vedno in povod svoje nasveti in ga študirati. Z odgovovanjem tega opazovalna in deli se po človeku trga iz življenja in ustvarja iz nje.

Moj ded je privedoval: — Nekoč je živel slaven pevec, znan po vsem svetu. Bilo je to v dobi triabudarjev ali potujočih pevcev. Bil je po postavi majhnen, neznaten človek in se zato poslušalem ni nikoli pokazal. Pel je skrit na vrtu, ki duhovno o-

ditev in zvesti člani socialistične stranke, izredne važnosti za deželo, kadar je potrebna inicijativa in voditeljstvo za konstruktivno gibanje.

Boljše ilustracije tej trditvi ne dobite kot je mala skupina dalaških socialistov. Vedno so na delu: zdaj za delavske interese, zdaj v boju za civilne svobodštine, za lojalistično Spanijo itd.

Pri nas imamo težke čase (Southwestern univerzo skušajo pretvoriti nazadnjaki iz središč liberalne izobrazbe v nekaj, kar je neki bivši dijak imenoval: koncentracijsko taborišče) in eno najbolj žalostnih spoznanj je bilo, kako impotenten je naš "liberalizem". Jaz poznam ta tip liberalca že dolgo in bi že moral vedeti, da se ni zanesti nam, kadar napoči ura preizkušnje. Toda ti ljudje se znajo tako lepo navduševati za napredno misel in gibanja, tako obozojo reakcijo, dokler je lepo vreme in liberalizem popularen, da te prepričajo in jim verjamemo. Ali čim privrži nevihta, se te si junaki poskrijejo in vržejo puške v koruzo! In ne samo to — često se potem združijo z najgršo reakcijo in ji pomagajo.

Zato mesičnik je poslušal in ukazal:

"Sporočite vrhovnemu sodniku to reč. Tam na terasi je in tudi posluša petje pevca. Naj pride in naj razsodi, zakaj jaz niso mkmponenten za to reč."

Prišel je vrhovni sodnik. Ogledal si je pevca in rekel:

"Zapoj, da slišim, če si pevec, tisti znameniti pevec, po katerem je poslal mogočen sah in o katerem ves svet govori!"

In pevec je zapel tako lepo, kakor še nikdo pred njim. Celotne prisotne so bili vsi navdušeni. Da bi pokazali, kako se jim dopade pevčevi petje, so metali na vrt pahljače, kar je pomenilo veliko priznanje."

Pravi pevec pa je moral hodiči zdaj peš. In baš zdaj, ko se je osel najbolj drl, je prišel do vrat palače. Straža ga je ustavila.

“Kdo si in kaj hočeš?” ga je vprašala.

“Pevec sem, tisti, ki ga je pozval mogočni sah, da mu zapojem,” je odgovoril pevec.

Ali nikdo ni verjel. Spogledali so se stražarji in govorili med seboj:

“Saj vendor tisti pevec poje

Izredno zanimiv je roman slavnega pisatelja Mart. du Garda, ki ga letos izda v slovenskem prevodu Cankarjeva družba. Ta mojstroski roman francoskega podeželja pod naslovom "Taki so ljudje", nam predstavi najrazličnejše ljudi francoske vasi, ki ima želesnisko postajo, pošto, županstvo in farovž. Glavna oseba je pismomno Žvanjo, ki ve za vse skrivnosti vaščanov in vaščank; ob njem se pa vrste učitelj, ki je prepričan socialist, častihlepen župan, ki ga voli blok levice, na drugi strani župnik, ki obupava nad faro, ki jo vodijo tri brumne stare device. Na sredi pa imata krčmarja Bossa, pri katerem se sezaja levica in brivec Ferdinand, ki ima v svojem "salonu" samo desničarske časopise. Kakor na filmu gredo mimo vas progovorni delavec Flamant, kolar, pek, vrtnar Loutre, trije invalidi in vdove, star upokojenec, ki filozofira o denarju in državi. Ljudje vseh mogočih značajev raznimi človeškimi slabostmi in težavami, tako da se ob njih vpraša učiteljica:

"Zakaj so ljudje tak? Ali je družba kriva? Ali je kriv človek... Da bi že zavladala nova družba — bolje urejena, manj brezumna, manj nepravilna — in tedaj se bo končno brkalo videlo, kaj more dati človek iz sebe!"

Vse delo preveva duhovit francoski humor.

Naj še omenimo, da je Martin in du Gard dobil lani najvišje priznanje, ki ga more dosegli pisatelj — svetovno Noblovo nagrado za literaturo.

Knjiga bo izšla samo za člano Cankarjeve družbe.

V Ameriki razpečava knjige Cankarjeve družbe "Proletar", ki vas bo pravočasno obvestil, kdaj bodo knjige prispele.

Kongres švicarske soci. demokracije

21. in 2. maja se je vršil v Bale (Basel) v Švicari Kongres socialno demokratične stranke. Udeležilo se ga je 384 delegatov. Stranka sodeluje s centralno strokovnimi organizacijami, gibanjem mladih pojedelcev in namenskimi organizacijami. Strankini zbor je sklenil, da bo do socialni demokrati v Švicari 3. julija glasovali za enoten kazenski zakon za vso Švico.

Sprejel je na znanje referate o nujnosti obrambe pred nemško nacistično propagando in obrožitvi republike, s pristavkom,

da mora ostati Švica nevtralna.

Nadalje je sklenil kongres, da bo stranka sodelovala z demokratičnimi strankami.

Impotenza libera-

lizma

Profesor John C. Cranberry, ki so ga, zaradi njegovih liberalnih nazorov vrgli iz službe, ker je imel kot profesor filozofije na univerzi v Georgtownu, Texas, je pisal socialističnemu tedeniku "Socialist Call" sledeče pismo:

Pri nas, kot drugod je mnogo "liberalcev" in naprednih mislečev, toda njihov vpliv ni tolikšen kot bi moral biti, ker hodijo vsak svoja pota. Zato pa je majhna, odločna skupina, kakorša žele razni režimi.

To je kulturno zlo! Zakaj?

Cloveška družba je živa,

duhovna žila, ki hoče in mora

živeti ter sama doživljati razvoj.

Cloveštvo mora o razvoju razpravljati, poznavati ga mora

ter dajati vedno in povod svoje

nasveti in ga študirati. Z odgovovanjem tega opazovalna

in deli se po človeku trga

iz življenja in ustvarja iz nje-

ga mrtvo telo, ki duhovno o-

čuje, žele razni režimi.

To je kulturno zlo! Zakaj?

Cloveška družba je živa,

duhovna žila, ki hoče in mora

živeti ter sama doživljati razvoj.

Cloveštvo mora o razvoju razpravljati, poznavati ga mora

ter dajati vedno in povod svoje

nasveti in ga študirati. Z odgovovanjem tega opazovalna

in deli se po človeku trga

iz življenja in ustvarja iz nje-

ga mrtvo telo, ki duhovno o-

čuje, žele razni režimi.

To je kulturno zlo! Zakaj?

Cloveška družba je živa,

duhovna žila, ki hoče in mora

živeti ter sama doživljati razvoj.

Cloveštvo mora o razvoju razpravljati, poznavati ga mora

ter dajati vedno in povod svoje

nasveti in ga študirati. Z odgovovanjem tega opazovalna

in deli se po človeku trga

iz življenja in ustvarja iz nje-

ga mrtvo telo, ki duhovno o-

čuje, žele razni režimi.

To je kulturno zlo! Zakaj?

Cloveška družba je živa,

duhovna žila, ki hoče in mora

živeti ter sama doživljati razvoj.

Cloveštvo mora o razvoju razpravljati, poznavati ga mora

ter dajati vedno in povod svoje

nasveti in ga študirati. Z odgovovanjem tega opazovalna

in deli se po človeku trga

iz življenja in ustvarja iz nje-

ga mrtvo telo, ki duhovno o-

čuje, žele razni režimi.

To je kulturno zlo! Zakaj?

Cloveška družba je živa,

duhovna žila, ki hoče in mora

živeti ter sama doživljati razvoj.

Cloveštvo mora o razvoju razpravljati, poznavati ga mora

ter dajati vedno in povod svoje

nasveti in ga študirati. Z odgovovanjem tega opazovalna

in deli se po človeku trga

iz življenja in ustvarja iz nje-

ga mrtvo telo, ki duhovno o-

čuje, žele razni režimi.

To je kulturno zlo! Zakaj?

Cloveška družba je živa,

duhovna žila, ki hoče in mora

živeti ter sama doživljati razvoj.

4,000 CHEER THOMAS IN NEWARK

Socialists Leading the Fight Against Hagueism

Four thousand people cheered the Socialist Party's call for a fanned fight against Hagueism in Newark, N. J., on June 25, when Norman Thomas, national chairman of the Socialist Party of the United States made a triumphant entry into Newark to vindicate the cause of civil liberties and political democracy.

Armed with the moral force of an aroused America—a force with which even the President of the United States has to reckon, as exemplified in his fireside chat of June 24—the militant leader of the Socialist Party delivered a ringing speech in which he called for a concerted effort of the people to perpetuate and improve democratic ideals.

Thomas minced no words in comparing the illiterate Mayor Hague of Jersey City with Hitler, Mussolini and other European despots and he caustically rebuked Hague for hypocritically stating that he agreed with President Roosevelt's speech of the

evening before.

"They (Hague and John A. Matthews, Hague's chief counsel) agree with him, so they drive their political opponents out of Jersey City," Thomas stated. "They agree with him, so they refuse to let Congressmen speak in Jersey City. They agree with him, so they blackjack and jail Jersey City citizens who don't agree with them and beat them up to time they get them in jail. They have a colossal gall!"

The Socialist leader paid tribute to his audience for their services in the common cause. He said the tide was beginning to turn and only the vigilance of the masses could prevent the diabolical encroachments of Hagueism upon liberty.

"I am glad the forces of decency are rallying to the cause," he said. "I am glad the people of Newark are starting to speak out. I am glad the President of the United States has spoken."

Labor Lines Up Behind Campaign Against All Donnelley Products

Throughout the whole country, Central Labor bodies, Allied Printing Trades Councils, Building Trades Councils, Metal Trades Councils and hundreds of local unions in all industries are active in the big drive against the products of the R. R. Donnelley and Sons Company, whose main plant and general offices are in Chicago.

Besides LIFE, TIME, THE RED BOOK, Sears' and Montgomery Ward Catalogues, Donnelley prints a vast array of other jobs under anti-union conditions prevailing at their plant.

The campaign was started by the Chicago Federation of Labor but many other labor bodies are now in action, among them being such powerful bodies as the Philadelphia, Cleveland and Detroit central councils.

All who desires more information in regard to aiding in this drive are requested to address: Chicago Allied Printing Trades Organizing Committee, Dept. D, Suite 1519, 13 N. Wells St., Chicago, Ill.

WHY BREAD PRICES STAY HIGH

National Biscuit Co.'s Earnings Tell the Tale

Reasons for the failure of bread prices to decline in line with the falling costs of wheat and flour were made plain by a report that National Biscuit Co. earnings for the first six months of 1938 are expected to exceed the \$5,422,752 earnings of the same period last year.

Just how much larger the haul of the company will be this year was not indicated but it was stated that the National Biscuit Co. is meeting with "conspicuous success" in reaping a large profit from lowered material costs.

National's Prices Hold Steady

"With the exception of some products sold in bulk to retail outlets, prices of National's products have been holding steady during the current recession while the cost of wheat has declined from \$1.18 a bushel to 71 cents during the past year and raw sugar is currently within a few points of the lowest price in history."

It is further indicated that because of its monopolistic position the company is able to keep its prices up despite depression conditions. A subsidiary, the National Milling Co., supplies about 70 per cent of its flour requirements.

"It is understood in trade circles," the Wall Street Journal declares, "that National is negotiating to acquire a prominent western biscuit company, although there is no official confirmation. From time to time in the past National has absorbed a number of companies whose territories rounded out the National's nation-wide business."

Processors Make The Money

The Wall Street Journal, organ of the nation's business moguls, declared that it is the large food distributing companies such as General Food and Standard Brands, grocery chains, corn refiners and brewers that are making money through the misfortune of the farmers.

"For this reason," the Wall Street organ states, "the administration's plans to use part of the 'pump-priming' funds, provided in the lending-spending bill to buy up various

SOCIALIZED MEDICINE

By WALTER I. HEFFNER

It would seem that the medical profession itself, would be among the first of those to advocate socialized medicine; but for some reason best known to themselves, such is not the case.

Under the existing system, the best doctors die young, and but few of the others live to a ripe old age. The better a doctor is in his profession, the more he will be called out both day and night, regardless of his own condition of health or degree of fatigue. He will be exposed to all kinds of weather conditions and hardships, with only short, intermittent and unsatisfactory rest periods to restore his own energy and ability to resist disease.

No man, not even a doctor can tell exactly the limits of his own energy and ability to resist disease under all circumstances, and the most difficult thing for any man to realize is his own rapid approach to physical exhaustion if his mind is busy on other matters.

There is no more reason for a doctor to work long and irregular hours than it is for a mail-carrier or a school teacher, who are not required to ruin their health and shorten their lives in that manner.

Socialized medicine is now in effect in the army and navy and has proved itself to be a good thing for both doctors and patients. Many important medical discoveries have been made by army and navy doctors. When two or more doctors work together or follow each other on the same case, at least one of them is likely to learn something from the other.

Under properly organized socialized medicine, the doctors could work in three shifts of eight hours each, or such other arrangements as they and the public may agree upon. It would not be necessary for them always to remain on the same shift, but one crew should always be rested and fit for service before their period of duty begins. (They will probably agree that the brain of a tired or sleepy man does not function as rapidly nor as precisely as it did when he was well rested.)

With nearly one-third of the people of the nation unable to finance proper medical attention, either preventative or curative, we face a situation which if continued will lead to general physical decline. It seems that the health and life insurance people should see that point.

The greatest benefit to both doctors and patients would lay in the prevention of disease and its complications. Another benefit to the doctors would be, that after they had their system of hygiene, sanitation and other preventative measures organized and established they would have more leisure, and should even have their salary increased in proportion to the general improvement of health in their districts.

People of the United States use twice as much petroleum as drinking water, government statistics show.

There is no such thing as a "white man" on the face of the earth. The Chinese call us "pink" very properly.—George Bernard Shaw.

When I was a boy of 14, my father was so ignorant I could hardly stand to have him around. But when I got to be 21, I was astonished at how much the old man had learned in seven years.—Mark Twain.

To know how to suggest is the art of teaching.—Amiel.

Much of the sand used in manufacturing glass in America is imported from Belgium.

For every pound of silk produced in the world, there are fifty pounds of wool and 200 pounds of cotton.

CONGRESS AND ITS LESSONS

The work of the Seventy-fifth Congress is of special interest to progressive workers and democratic Socialists not because of any particular measure or measures enacted, but because of the general trend of the legislation. The several agricultural measures, the housing legislation, the Wages and Hours Act, and the relief and work relief measures would have been unthinkable in any previous depression.

The old sappy "individualism" of sappy politicians has been buried in the wreckage of the depression. The trend of legislation is one of social and collective responsibility for widespread human misfortune due to the inability or willingness of capitalist owners to operate their industries.

Does this mean that a large number of both houses of Congress are committed to national intervention in such matters? No. Probably not more than seven or eight members of each house favor it, but they are dragged along because they know of the political parties that select and elect such politicians. In Minnesota, Wisconsin and New York the organized workers have their own political parties. In other states Social Democrats have weak organizations that urge the same course, and to the extent that workers in all the states become independent of the parties of capitalism will they tend to become an independent power in the Republic.—The New Leader.

were deserting the policy of collective intervention last year when, down to August, it appeared that capitalism was returning to normal. Then came the new industrial depression and a vast drive by the upper section of the banking and capitalist class for a return to capitalist individualism. The members of Congress who had in the period of revival turned against a policy of social intervention were caught in the backwash of the economic decline.

Congressmen caught in these changing economic currents changed their views, abandoned them, returned to them, and executed other contortions typical of the politician. No one can forecast what they will do from one period to another. They are like a squirrel in a rotary cage, always running and yet remaining in the same spot.

The American working class, living in the period of our greatest economic disaster, has in several states broken or partly broken its ties with the political parties that select and elect such politicians. In Minnesota, Wisconsin and New York the organized workers have their own political parties. In other states Social Democrats have weak organizations that urge the same course, and to the extent that workers in all the states become independent of the parties of capitalism will they tend to become an independent power in the Republic.

Senator Royal S. Copeland was not the people's choice. He was Hearst's choice and Hearst got him elected. And William Randolph Hearst, the yellowest of all the yellow newspaper magnates, was always an enemy of the people of this country. He loves himself only. Which means that he is loved by only one single person in the world. The people hate him.

From the day he was sent by Hearst to the U. S. Senate, Royal S. Copeland was always a most obedient servant of Hearst and the like. The interests of the people never interested him. He always stuck with the rich. He hated everything that was progressive, liberal, or good for the common people. That's why he grew rich, too.

His greatest achievement was the Pure Food and Drug Act, constructed so "perfectly" as to allow herds of poison-carrying elephants to escape through its loop-holes. The poison is intended for the people.

He also hated the New Deal, for what good there was in it for the common people. He hated all such things and fought against them.

But now he is dead.

Just Another Column

By IVAN JONTEZ

An Obituary

Royal S. Copeland is dead. As you might know, he was a U.S. Senator. And a senator is a man whose business it is to see that the best interests of the people of this country are well served and protected. He is elected by the people. That is, if they ever get a chance to do it, for, very often he is elected by a few "big shots" of industry and finance. They achieve this by fooling the people into believing they're casting their votes for their own choice while the simple truth is they are just throwing them away on a man they never wanted in first place.

That's what you might think but we do not believe such sweet stories about non-existence of Fascism in this country of ours. Too many of them are around who'd be just to glad to give their own imitation of Hitler or Mussolini. I hope they never get the chance they're waiting for because I do not believe you'd like the fire-works.

What! No Fascists?

That's what you might think but we do not believe such sweet stories about non-existence of Fascism in this country of ours. Too many of them are around who'd be just to glad to give their own imitation of Hitler or Mussolini. I hope they never get the chance they're waiting for because I do not believe you'd like the fire-works.

Wotta Love!

Most Americans love their country as a son loves his mother; but there are some among us who love it as a cannibal loves his victim.—Milton Howard, in "This 4th of July."

Yes, he meant our capitalists.

Very Truthful

The Chicago Daily Times ran a headline just the other day, reading: "Chicago's Beauty Is Skin Deep." And if I may add, the skin is very thin...

A Short, Short, Short

He was just an ordinary fellow and his grammar was very poor. So, when he wrote a letter to his local newspaper, wishing it to be published in the letter-to-the-editor column, he omitted all punctuation marks and then lined them in a row at the bottom of the sheet, explaining:

"Didn't know where to put them but I hope you will be kind enough to put them where they belong if they must be in the pie."

New Anti-Jew Drive Shocks Even Germans

Jews are permitted to leave the country, but with less than 10 per cent of their property. Hesitating to attempt direct confiscation, Nazi officials are using persecution to reduce the Jews to a level where they gladly accept their terms and fleeces.

SWIMMING SENSE

Swimming and bathing is the perfect summer sport for adults and children. It is healthful exercise and very refreshing during hot weather. The observance of a few precautions makes it perfectly safe for everyone.

It is wise to wait at least an hour after meals before going in the water. If it is very cold, splash a little on wrists and ankles to prevent cramps from the shock when you plunge in. Children and inexperienced swimmers should restrict their bathing to shallow water. They should never be teased nor shoved into water beyond their depth, for it is easy for them to become panic stricken, or even clutch the nearest swimmer in a deadly grip and turn a prank into a tragedy.

Know the depth of the water and any obstacles such as rocks or submerged logs before you dive into a pool.

Investigate your swimming place for holes or unexpected deep parts.

Don't stay in the water too long. It is better to go in for several short swims than to stay in until the lips turn blue and you start shivering. Watch for these signs in the children. If they get chilled, rub them down with a coarse towel to stimulate circulation.

BRANCH ACTIVITIES

The following activities are scheduled for the summer season by JSF Branches, Fraternal and Cultural Groups affiliated with the Educational Bureau, JSF:

AUGUST

Cleveland, O.—Picnic sponsored by Branch 49, JSF, Sunday, August 7, at Joe Petrich's Farm. Everyone welcome.

SEPTEMBER

Presto, Pa.—JSF Conference and picnic in Presto Park, Sunday, September 11th.

OCTOBER

Chicago, Ill.—"Sava's" Concert, Sunday, October 30th at the SNPJ Hall.

NOVEMBER

Cleveland, O.—"Zarja's" Concert in the main auditorium of the Slovene National Home on Thanksgiving Day, November 24th.

Chicago, Ill.—Dramatic Presentation of Branch No. 1, JSF, Sunday, November 27th at the SNPJ Hall.

DECEMBER

Chicago, Ill.—New Year's Eve Celebration of Branch No. 1, JSF, Saturday, December 31, at the SNPJ Hall, 2657 So. Lawndale Avenue.

Collinwood, O.—Veselica sponsored by Branch 49, JSF, December 25, at the Slovene Home.

Branch secretaries and secretaries of all organizations affiliated with the Educational Bureau of the Federation are requested to keep us informed of the dates of their affairs thereby enabling us to keep this calendar up to date.

Augh, Ought and Naught—These three words are confused sometimes by careless writers. The word "augh" is a noun, and means "anything." For example, "If there is augh in your life to make you ashamed, seek to correct it." The word "ought" is a verb, and means "to be under obligation to do or to perform"; as, "Resolve to perform what you ought; perform without fail what you resolve," says Franklin in his autobiography.

The word "naught" is a noun, and means "nothing"; it means also a cipher, or zero, the figure 0.

"No noble human thought, however buried in the dust of ages, can ever come to naught," says the poet Saxe.

In business offices, the word "augh" is often used incorrectly to indicate "naught," in speaking of figures. Thus, we hear a person reading a line or column of figures and saying, "The figures are one, five, six, seven, eight, nine, three." The correct term to use in this case is "naught."

